
GOLD

TEKA LWOWSKA .

Sygn. 229/ 53.

Oryginał str. 1- 11 rkp., format:

145 x 210 mm., j. polski.

k.1-5 mnp., ksero., A4., j. polski.

TAŚMA FILMOWA

NR. N- 0617.

ZMIKROFILMOWANO
DNIA :

28. 08. 1995 r.

JĄSTRZĘBSKI
WOJCIECH

ZESPÓŁ :

TEKA LWOWSKA .

ARCHIWUM ŻIH
SYGNATURA :

229/ 53.

GOLD. Relacja o pierwszych zarządzeniach
władz okupacyjnych w stosunku do lud-
ności żydowskiej. Kontrybucja(20. tys.
rubli. Grabież mienia żydowskiego Pogrom-

DATY SKRAJNE: Żydów. Dni petlurowskie.
VII- XI. 1941r.

UKŁAD :

Tematyczny.

UWAGI :

Oryginał. str. 1-11 rkp., format: 145 x 210 mm,

k. 1-5 mnp., ksero., A4., j. polski.

1
Klasa Żydów zorganizował swoje
biuro, w Berlinie Niemcy na Jedność żydowską
Markyburgi w kwocie 20.000.000 rubli. - Wydawcą
są, również biurom w Berlinie tej sumy, był jakieg-
kolwiek organizacji, po przysiężeniu przez gospodar-
nego, że prawo somińskie - jednak organizacja
powstała samowolnie a Jedność żydowska
zamieszkała wyspami dawca swoje ostatnie kontamini-
akty, które się z kontyngentem. Sprowadzono
to przez jakieś spadek cen wszelkich przed-
miotów. Skomunikowali z tego przedsięwzięciem
Niemcy, którzy na gruncie wykupowali
właściwie przedmioty ~~z~~ pomiatę
wskazywało. Do tego danto, że Niemcy ~~z~~
ustalili stosunek rubla do marki jak 10:1
i jako wyrażenie porównania markami
odpowiedzi do stosunku do jedności miejscowej
jedni w porównaniu z innymi walcami.

Peny środki rywności polskowity crabyma
po ukrocceniu Niemców de porywicie
nie druzi ci chrotni. Natomiast peny. portow
nosu i innych przedmiotow pchowały nurej
~~tendencje~~ ~~stade~~ poprzedni poriam. - Ludność
wydrowskiy wydawato sut re po rocceniu
kontrybucji bedni mogta uchroni si
przed niskim finansowym. de opryalno
kontrybucja byla nicrem w stosunku
do cca to innych danin niekiedanyh
na Gminie rydowske to formie mebli dla
bris ponureylichyhsz psob i innych przedmiotow
nie istaly. opary w ludriach. W czasie
obracania na kontrybucje powano kilka
Fypicy osob w czasie traw. dni petrowskich
(okolo 6.500 osob) Drobny te. palierano z ulie
i z mienkami bez paktimicy pcy, a presto

i wielu. Tak powano adw. Dr. Bogilewskiego ^{5/2} 2
wzrocz lat około 68, chrocy na cukrzyce
Nie pomaga interwencja MSR. Rady Narodowej
Dr. ~~Dr.~~ Bogilewski: pagineł ber ślachu, jak
tyle tysięcy innych. - Anare sa wyzwaleni
powanica obzycie odzioru i powostawienia
~~siemompa~~ samotnych dzieci. Nie byli burpicami
nawet ~~wasz~~ pracownicy kontylnicyjni. -
Niemcy wypadeli do brur i rekretu rcti
do roboty przy ktorej mur jame nie
obrywalo sie per hcia. -

Nie ~~jest~~ ile pamiec do daty nie myli
- 2 na 7 sierpnia 1941 ~~na~~ t.wo mo swo
Berkonicyj pamienya sie maszynami ariento-
waniami wrod inteligencji i swednician
a posrod sfer maly burimanyi na periferjach

Arrestowania te nastąpiły na podstawie listy
imiennej. Kto jednak został już uchronić, ten
po tego więcej policja się przysła. - Znanych
jest także takich wypadków. - Chodziło więc
o akcję masową go [?] a nie o represje
indywidualne. - W tym wypadku akcja była
po przypominaniu akcji N.K. W.D. - Po aresztowaniu
w mocy [?] na [?] [?] [?] [?] [?]

Skąd pochodnie jak po wiecach w dwóch
partii [?] - W ogóle ludzie giną w sposób
niepojęty. - Dokąd się ich wywiozli
dom? - Nie ulega wątpliwości, że wiele
osób ginie walczone [?] [?] [?] [?]
masowych [?] [?] [?] [?] [?] [?]
kierunki, dokąd wywiozli są [?] [?] [?]
[?] [?] [?] [?] [?] [?] [?] [?]

12.)
to do przemiana piaskowatych 8/33
kierunek nam informacji nie tylko
a miasta, ale fabryki i policy Lesenie
Te wszystkie wypadki wywołują
niekorzystną atmosferę wśród ludności
żydowskiej - Tu wychodzenie na
ulice w celu petycji dla merit. m.
stanowiło problem. - Były i są gorące
mówiane na mitingach, pewnych
punktach nie należy dobiec i t.d. -
W miejscu perpcui nastąpiło porzą-
dkowanie dostarczenia robotni kwo
prowizji. Następowato to
dwa pierwsze indyki dualnych
do jednorodności pracy. - Ale postuch
dla tych pierwszych miałoby cofnąć
do minimum. Nikt nie chciał
się, raczej na pięć lub innego.

rodzaju katowania. Pręsto pracujących
początkowo mywano ~~na palce~~ poprzez
dnie lub umiano ich do powrotu
z no dui następie. - Niekiedy umiano
takie polecenia powrotu na nawsze
przed pracą była lekka i bez
specylnych obowiazani podwójce
pracującego. - Strzymywanie leżytnego
które jako jako chronić przed
inne prace. - Niekiedy ~~praca~~
pracujący strzymywali porządkiem
myto 1/2 bochenka chleba przytę
nieple nype itp. - Obok wlewani
do pracy smie usta wucha
zapany do zapania robotni koi
w wypadkach gazy konty nęnt
obarek nie nęntuwarajęym.

ony to sporodem dodatkowych przedmiotów
wobec przy tej sporodem niestawieniu się
wzajemnym. - Oprócz tego funkcjonowało
zapewne przez myślenie kół powo-
dowych instytucji - polerone przez
zbiorem na miejscu. - Anas były
instytucje gdzie katoras dla sportu
C na kole przy pła dowywanu
relaxowa dla Herman Goering - Werke
u S.S. na Prwatkois i na Karyziskis
W miastach i w styciach S.S.
a także innych spotykała pracujących.
Ta dodatkowa przyjemności, że się
niepodniewanie. Jednego dnia skończył
w 8.00. mi powołano im wrócić
do domu. - A two wyobrazi sobie
moim mi polioj odin skorowanych
gdzie słonek odin mi wrócił do domu

denywnie ~~naszemu~~ pomieszczeniu
i wyżywieniu skoszaronymel nie...
odpowiada z reguły najprymierzym
wymaganiom. - Postawienie paleniska
i wyrosnąć i wielkie przyrodny
nie pausze bywa dowolne.

~~W~~ ~~stosunku~~ ~~garniture~~
ce Niekierpocierstwo potoczne
a w podziemiu na ulicy wywołano
sui moimosc' komunikowania się
a próbami nawet bliskimi

Obok magnicznego rabowania
cniebli, dywanów, fortepianów,
obrazów i t.p. ~~nie~~ pomyślowo
są także gminy do swiadczenia
takich przedmiotów. Gmina
reklamowała je od Hylów a w partur
budynku przy ul. Staro Fundebnej

3) Powstał magazyn mebli - w którym 1/55
formami dostojnyj miy dobratali sobie
meble do wybow i kolom. - Ich
wyprawa byy orosto b. sporym.
Kaz jeden dostojnik idet jemu
modnyj jedelni drugi fortepianu
~~Koncertowy~~ koncertowy i t.p. - w mienkami
Dr Barnase przewodniczejo Judenrati
tyg skhad poruchow szursov i t.p.
Konferencje Judenrati z wladzami - w to-
rych przewodniczejo wdruciu musia
siu gure, mi dobytych potrzeb ludroski
i ylowshij, ker moimto siu, w futrach,
papierosnicach meblach i t.p.
Kuwani z mienkami ruzno przybraci
forme system obpne - kwos i dys tryt
Galicji ~~szursov~~ meji stanowi pies

kolonialnego imperium Niemiec -

Poszczególne narodowości miały prawa
w poszczególnych częściach miasta - per
sille przedstawione. - Żydzi mieli prawo

reprezentacji w radzie miejskiej na
Jamastrymów oraz w komisji
Kierca, Zwornik-główny i Podziemny.

Następnie te dwie rady żydowskie poszły
na - Były w ten sposób zabrania -

a paradyżone następowy bez wyjątku
na pierzeńce i dachy. - Prezydium Byłows

następowy i regule w ten sposób, że
Żydzi otrzymywali tzw. Räumungsbefehle
a swoich mieszkań ~~na krótko~~ w ciągu

tych dni. - Żydzi nie otrzymywali od
Wohnungsamt żydowskiej pomocy na
mieszkanie w dzielnicach żydowskiej. Oprócz
tego tych mieszkań przywożone -

5/6 6

Naturalnie trudno mówić o przesłanach
co potocznie tego słowa znaczeniu
Niekiedy tylko „przesłany” obryzawali
dla siebie i swoich rodzin adretnie
pohoje. - A regule mienkato po kilku
rodzin presto sobie obruch co tym
samym pohoje. - ~~Hyde~~ Wydawanie
Rauonungsbefehle zastepowato fylko
o fylce, co ile byl reflektant na pchnie
munkanie. - Presto jednak pmsens
do opuszenia munkania nabychnast
co puce 1/2 gelnicy, kwekansa
kithu gelnic i sp. Z niektorych nie up
Petersburskij Dyktikunera Pl. Pruse
odbywato sep fchid pmsens masovo.
~~to pro~~ Derypisie pmsens pmsens
tem gos mienia wyjednanych.

Zanim Judenrat zorganizował swoje biuro, nałożyli Niemcy na ludność żydowską kontrybucję w kwocie 20.000.000 rubli. Wydawało się niemożliwym zebranie tej sumy bez jakiejkolwiek organizacji, po zniszczeniu życia gospodarczego za czasów sowieckich.

Jednak organizacja powstała samorzutnie a ludność żydowska zaczęła wysprzedawać swoje ostatnie kosztowności, aby uiszczyć się z kontrybucji. Spowodowało to, rzecz jasna, spadek cen wszelkich przedmiotów.

Skorzystali z tego przede wszystkim Niemcy, którzy za grosze wykupywali od Żydów przedmioty rozmaitego rodzaju.

Do tego doszło, że Niemcy ustalili stosunek rubla do marki jak 10 do jednego i jako wyłącznie rozporządzający markami odgrywali w stosunku do ludności miejscowej ludzi rozporządzających wysoką walutą.

Ceny środków żywności podskoczyły natychmiast po wkroczeniu Niemców, ale oczywiście nie dziesięciokrotnie. Natomiast ceny kosztowności i innych przedmiotów zachowały raczej poprzedni poziom.

Ludności żydowskiej wydawało się, że po złożeniu kontrybucji będzie mogła uchronić się przed uciskiem finansowym. Ale oficjalna kontrybucja była niczem w stosunku do coraz to innych danin nakładanych na gminę żydowską w formie mebli dla biur, poszczegól-nych osób i innych przedmiotów.

Nie ustały ofiary w ludziach. W czasie zbierania na kontrybucję porwano kilka tysięcy osób w czasie t.zw. dnów petlurowskich /około 6500 osób/. Osoby te zabierano z ulic i z mieszkań bez róż-

- 109 -

niey płoi, a często i wieku.

Tak porwano adw. dra Dogilewskiego liczącego lat ok. 68, chorego na cukrzycę. Nie pomogła interwencja Ukr. Rady Narodowej. Dr. Dogilewski zginął bez śladu jak tyle tysięcy innych.

Znane są wypadki porwania obojga rodziców i pozostawienia samotnych dzieci. Nie byli bezpieczni nawet pracownicy kontrybucyjni. Niemcy wpadali do biur i zabierali ich do roboty, przy której rzecz jasna nie obywało się bez bicia.

Noc - o ile pamięć co do daty nie myli - z 6 - ego na 7 - go sierpnia 1941 t.zw. noc św. Bartłomieja zaznaczyła się masowymi aresztowaniami wśród inteligencji w śródmieściu, a wśród sfer małej burżuazji na peryferiach.

Aresztowania te następowały na podstawie listy imiennej. Kto jednak zdołał się uchronić po tego więcej policja nie przyszła. Znanych jest kilka takich wypadków.

Chodziło więc o akcję masowego teroru a nie represje indywidualne. W tym względzie akcja gestapo przypomina akcje NKWD. Po aresztowanych w nocy z 6 na 7 sierpnia 41 osób zginął wszelki ślad podobnie jak po wziętych w dniach petlurowskich. Wogóle ludzie giną w sposób niepojęty. Dokąd się ich wywozi - nie wiadomo. Nie ulega wątpliwości, że wiele osób ginie gwałtowną śmiercią. Miejscem masowych egzekucji jest piaskownia obok Lesienic, dokąd wywozi się skazańców w z ul. Łąckiego, z Cytadeli /jenców rosyjskich/.

Co do przeznaczenia piaskowni obok Lesienic mam informacje nie tylko z miasta, ale także z okolicy Lesienic.

- 110 -

Te wszystkie wypadki wywołały swoistą atmosferę wśród ludności żydowskiej. Już wychodzenie na ulicę, zwłaszcza dla mężczyzn stanowiło problem. Były i są godziny uważane za niebezpieczne, pewnych punktów nie należy dotykać, itd.

W miesiącu sierpniu nastąpiło zorganizowane dostarczanie robotników przez Gminę. Następowano to drogą wezwań indywidualnych do jednodniowej pracy. Ale posłuch dla tych wezwań zmalał wkrótce do minimum. Nikt nie chciał się narazić na bicie lub innego rodzaju katowanie.

Często pracujących zatrzymywano poprzez dzień lub zmuszano ich do powrotu w dni następne. Niekiedy uważano takie polecenie powrotu za szczęście jeżeli praca była lekka i bez specjalnych aktów poniżenia godności pracującego.

Otrzymywano legitymacje, które jako tako chroniły przed inną pracą. Niekiedy pracujący otrzymywał pożywienie, czy to pół bochenka chleba, czy też ciepłą zupę.

Coś wezwań do pracy gmina ustanowiła "zapaczy" do łapania robotników, w wypadkach gdy kontyngent okazał się niewystarczającym, czy to z powodu dodatkowych żądań władz, czy też z powodu niestawienia się wezwanych. Oprócz tego istniało łapanie przez wysłanników poszczególnych instytucji.

Znane były instytucje gdzie katowano dla sportu /na kolei przy załadowywaniu żelazniwa dla Herman GOERING Werke/, u SS na Czwartaków i na Mączynskiego.

W niektórych instytucjach SS a także innych spotykała pracujących

4

jących ta dodatkowa przyjemność, że ich niespodziewanie jednego dnia skoszarowano to znaczy nie pozwolono wrócić do domów. Łatwo wyobrazić sobie można niepokój rodzin skoszarowanych gdy członek rodziny nie wracał do domu.

Oczywiście pomieszczenie skoszarowanych nie odpowiadało z reguły najprymitywniejszym wymaganiom. Dostarczenie pakietów z żywnością i bielizną przez rodziny nie zawsze bywa dozwolone. Niebezpieczeństwo połączone z wychodzeniem na ulicę wywołało niemożność komunikowania się z osobami nawet bliskimi. Obok nagminnego rabowania mebli, dywanów, fortepianów, obrazów, zmuszono także gminę do świadczeń takich przedmiotów.

Gmina rekwirowała je od Żydów a w parterze budynku przy ul. Starotandetnej powstał magazyn mebli, w którym rozmaici dostojnicy dobierali sobie meble do wyboru i koloru.

Ich życzenia były często bardzo specjalne. Raz jeden dostojnik żądał jasnej, modnej jadalni, drugi fortepianu koncertowego. W mieszkaniu dra Parnasa przewodniczącego Judenratu był skład porcelany, serwisów itp.

Konferencje Judenratu z władzami, w których przewodniczący codziennie musiał się jawić nie dotyczyły potrzeb ludności żydowskiej, lecz mówiło się o futrach, papierosnicach, meblach. Usuwanie z mieszkań zaczęło przybierać formę systematyczną. Lwów i dystrykt Galicji mają stanowić część kolonialnego imperium Niemiec. Poszczególne narodowości miały mieszkać w poszczególnych częściach miasta od siebie odseparowane.

5

Żydzi mieli zostać zepchnięci początkowo wyłącznie na Zamars-
tyńów poza linię kolejową łączącą Dworzec Główny z Podzamczem.
Następnie tę dzielnicę żydowską rozszerzono. Były w tym rozmaite
wahania, a zarządzenia następowały bez względu na cierpienia ~~ludności~~
ludności.

Przesiedlania Żydów następowały z reguły w ten sposób, że Żydzi
otrzymywali tak zwany Räumungsbefehl z swych mieszkań w cią-
gu trzech dni. Żydzi zaś otrzymywali od Wohnungsamtu żydowskie-
go ordery na mieszkania w dzielnicy żydowskiej. Oczywiście ceny
tych mieszkań poszły w górę.

Naturalnie trudno mówić o mieszkaniach w potocznym tego słowa
znaczeniu. Niektórzy tylko szczęśliwcy otrzymywali dla ~~niektórych~~
siebie i swoich rodzin odrębne pokoje. Z reguły mieszka po kilka
rodzin często sobie obcych w tym samym pokoju. Wydawanie Rau-
mungsbefehle następowało tylko o tyle o ile był reflektant na
odnośne mieszkanie. Często jednak zmuszano do opuszczenia miesz-
kania natychmiast w ciągu pół godziny, kwadransa, kilku godzin.
Z niektórych ulic np. Pełczyńskiej, Żybkiewicza, pl. Prusa od-
bywało się takie usuwanie masowe. Oczywiście przepadało przytym
gros mienia wysiedlanych.